

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Факультет технологій та дизайну
Кафедра інженерії та технологій виробництва
ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти»
Харківський національний автомобільно-дорожній університет
Всеукраїнський громадський дитячий рух «Школа безпеки»

ПРОБЛЕМИ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ ТА БЕЗПЕКИ
ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ: СУЧАСНІ РЕАЛІЇ УКРАЇНИ

Матеріали
IX Всеукраїнської заочної науково – практичної конференції
(28 квітня 2023 року, м. Київ)

КИЇВ 2023

УДК 355.58

ББК 68.69

П78

Редакційна колегія:

Шмалей С.В. - доктор педагогічних наук., професор (*відповідальний редактор*);

Шевченко В.В. – заступник відповідального редактора, кандидат педагогічних наук, професор;

Богатов О.І.- кандидат технічних наук, професор;

Володченкова Н.В. -кандидат технічних наук, доцент;

Виноградчий В.І. – доктор економічних наук, професор;

Гвозд'їй С.П.–доктор педагогічних наук, професор;

Дашковська О.В. - кандидат хімічних наук, доцент;

Крутов В.В.- доктор юридичних наук, професор;

Мазена М.А. – доктор медичних наук, професор;

Литвиновський Є.Ю. – кандидат педагогічних наук, ст. науковий співробітник

Редька І.В.- кандидат біологічних наук, доцент;

Слюсаренко Н.В. – доктор педагогічних наук, професор;

Філіповський О.В. – кандидат технічних наук, ст. науковий співробітник

Постолатій Т.О. - *відповідальний секретар.*

Затверджено до друку Організаційним комітетом ІХ Всеукраїнської заочної науково-практичної конференції «Проблеми цивільного захисту населення та безпеки життєдіяльності: сучасні реалії України»

Проблеми цивільного захисту населення та безпеки життєдіяльності: сучасні реалії

України: Матеріали ІХ Всеукраїнської заочної науково - практичної конференції. Київ:

УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023 . -с.194.

Матеріали конференції висвітлюють результати різноспрямованих теоретичних і прикладних різноспрямованих досліджень в сфері цивільного захисту, розкривають сучасний стан, напрями та перспективи розвитку освіти в галузі цивільної безпеки та формування культури безпеки життєдіяльності

УДК 355.58

ББК 68.69

П78

Автори статей, 2023
УДУ імені Михайла Драгоманова

116. Табуненко В. О., Бакало Н. А. Аналіз стану паніки, як психофізіологічної проблеми.....	146
117. Табуненко В.О., Євченко В.В. Попередження травматизму серед курсантів.....	147
118. Табуненко В.О., Клименко В.С. Антірекорд негативного зростання.....	148
119. Табуненко В.О., Склярова В.О. Бойові стимулятори, як спосіб подолати страх.....	149
120. Табуненко В.О., Хабоша С.М. Аналіз концепції змін в системі військової освіти.....	150
121. Танащук І., Щербак Л.В. Безпека туристів під час туристичних подорожей.....	152
122. Тарнавський А.Б. Порядок розробки і затвердження програм навчання з питань пожежної безпеки у громадських установах.....	153
123. Твердохлєбова Н.Є., Євтушенко Н.С. Психологічна безпека як фактор психічного здоров'я особистості в умовах воєнного стану.....	154
124. Терентьєва Н.О. Формування критичного та ноосферного мислення як інструмент запобігання соціально-політичних та інформаційних ризиків і небезпек.....	155
125. Тимочко В.О. ¹ , Вісин О.О. ² , Войналович О.В. ³ , Богатов О.І. ⁴ Особливості менеджменту безпеки на підприємствах електроенергетики в умовах війни.....	156
126. Томляк К. І., Березюк О. В. Аспекти якості та безпеки надавання транспортних послуг.....	158
127. Третьяков О.В. Соціальний та індивідуальний пожежний ризик у будівлях і на території об'єкту.....	159
128. Туровська Г.І. Передумови формування культури безпеки особистості.....	160
129. Уренова А. С., Клеєвська В. Л. Паперова продукція: небезпека, шляхи вирішення, проблеми.....	161
130. Уренова А. С., Кручина В. В. Екологічне управління фірми у взаємодії з об'єктами зовнішнього середовища.....	162
131. Уряднікова І.В., Дзюндзя Є.Я. Вирішення проблем водопостачання населення у надзвичайних ситуаціях та у воєнний час.....	163
132. Уряднікова І.В., Пестієнко О.В. Основні способи очищення і знезараження води для домогосподарств в умовах війни.....	164
133. Уряднікова І.В., Хоружий В.П. Моніторинг техногенних і воєнних небезпек в системах водопостачання.....	165
134. Федорчук-Мороз В.І. Інформаційна безпека як складова безпеки людини в умовах війни.....	166

Література:

1. Безпека туриста – запорука вдалої подорожі. URL: <https://www.legalaid.gov.ua/publikatsiyi/bezpeka-turysta-zaporuka-vdaloyi-podorozhi/>.
2. Про туризм: Закон України від 15.09.1995 р. № 325/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80#Text>
3. Соляник С. Ф. Туристичне право як об'єкт наукового аналізу. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/12689/>.

ПОРЯДОК РОЗРОБКИ І ЗАТВЕРДЖЕННЯ ПРОГРАМ НАВЧАННЯ З ПИТАНЬ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ У ГРОМАДСЬКИХ УСТАНОВАХ

Тарнавський А.Б.

*Львівський державний університет безпеки життєдіяльності
andry090880@ukr.net*

Механізм затвердження керівниками громадських організацій програм спеціального навчання (пожежно-технічного мінімуму) та програм навчання посадових осіб з питань пожежної безпеки спрямований на підвищення рівня їх знань і обізнаності щодо забезпечення пожежної безпеки і зменшення кількості пожеж на об'єктах державної власності і громадських установах.

Керівники громадських організацій складають і затверджують перелік посад під час призначення на які особи повинні проходити навчання, перевірку знань з питань пожежної безпеки та інструктажі із зазначенням періодичності їх проходження.

Програми навчання з питань пожежної безпеки, що їх затверджують керівники громадських організацій, повинні враховувати посадові обов'язки, вид діяльності посадових осіб та працівників, включаючи вивчення нормативно-правових актів, які містять вимоги щодо пожежної безпеки та практичних дій із запобігання виникнення пожежі та дій під час її виникнення.

Впродовж 30 днів з дня надходження проектів програм навчання з питань пожежної безпеки територіальний підрозділ ДСНС письмово інформує суб'єкта, що навчає, про результати опрацювання та погодження даних програм.

Суб'єкти, що навчають, відповідають за якість відпрацювання програм, навчально-методичне забезпечення і коригують навчальні програми відповідно до змін у чинному законодавстві, але не рідше 1 раз на 3 роки.

Контроль за виконанням програм навчання з питань пожежної безпеки проводиться шляхом перевірки знань посадових осіб громадських організацій під час заходів державного нагляду (контролю) посадовими особами ДСНС або їх територіальними органами відповідно до вимог чинного законодавства.

Посадові особи до початку виконання своїх обов'язків і періодично (1 раз на 3 роки) проходять навчання і перевірку знань з питань пожежної безпеки.

Навчання проводять суб'єкти, які навчають, за програмами навчання посадових осіб з питань пожежної безпеки. Загальна тривалість навчання повинна становити не менше 8 годин

Особи, яких приймають на роботу, що пов'язана з підвищеною пожежною небезпекою, повинні попередньо пройти спеціальне навчання (пожежно-технічний мінімум).

Навчання проводять суб'єкти, які навчають, за програмами спеціального навчання (пожежно-технічний мінімум). Загальна тривалість навчання повинна становити не менше 16 годин.

Працівники, які зайняті на роботах з підвищеною пожежною небезпекою, 1 раз на рік проходять перевірку знань нормативних документів з питань пожежної безпеки.

Навчання за програмами з питань пожежної підготовки завершується підсумковим контролем знань. У разі успішного проходження перевірки знань суб'єкт, який навчає, видає посадовій особі або працівнику посвідчення про проходження навчання.

Література:

1. Постанова Кабінету Міністрів України від 26.06.2013 № 444 “Порядок здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях” (із змінами і доповненнями).
2. Навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях: Практичний посібник / Сукач Ю.Г., Сукач Р.Ю., Ткачук Р.Л., Синельников О.Д. – Львів: Растр-7, 2021. – 260 с.

ПСИХОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА ЯК ФАКТОР ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Твердохлебова Н.Є., Євтушенко Н.С.

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»
nata.tv@ukr.net, natalya0899@ukr.net*

Війна в Україні принесла українцям неймовірні страждання. Обставини раптової і драматичної втечі, турбота про родичів, що залишилися, страх за майбутнє, являють собою величезний стрес для тіла і психіки особистості. Навіть якщо людині вдається знайти захист та безпеку в іншій країні, виникає безліч нових екзистенційних викликів. Найсильнішими стресовими факторами українці назвали обстріли та бомбардування.

В умовах воєнного стану в Україні на перший план виходять такі психологічні поняття, як «стрес», «психічна травма», «посттравматичний стресовий розлад», «посттравматичний синдром», «стрес-індуковані порушення», «стратегії подолання», «психологічна резилентність» та інші. Всі ці поняття описують феноменологію і психологічні механізми порушень психіки людини під тиском несприятливих обставин війни, які, в залежності від певних передумов, можуть бути успішно скомпенсовані, а можуть прийняти хронічну форму і призвести до незворотних інволюційних трансформацій. Спочатку організм реагує на це викидом адреналіну та норадреналіну, а при тривалому стресі додається кортизол. Перші стимулюють та зменшують біль, другі пригнічують імунну систему. Найбільш простими реакціями на стрес є проблеми зі сном, перепади настрою, нервозність, проблеми із концентрацією уваги.

Одночасно з цим у сучасному українському суспільстві відбуваються соціокультурні зміни, зростає динаміка соціокультурних процесів, змінюються умови професійної соціалізації. Несприятлива ситуація в економіці України та складні умови професійної діяльності людей багатьох галузей призводять до того, що працівники постійно відчують значні психічні перевантаження, які знижують як результативність, так і безпеку трудової діяльності, а також негативно впливають на фізичний стан фахівців, призводячи до підвищеної стомлюваності та нервозності, а при тривалому впливі – до широкого спектра нервово-психічних розладів. Як правило, чим довше триває подія, що травмує, і чим безпораднішими почуваються постраждалі, тим сильніший вплив.